

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

часу посиляється на авторитети: «рекомендований усіма найвидатнішими лікарями, дозволений до вживання Медичним Департаментом...» Чай є «необхідним» для лікування лишая, прищів, геморою, ревматизму, грипу, різних захворювань шлунково-кишкового тракту і навіть холери. З лікувальною метою рекламодавці пропонують вживати і французьке вино «Сен- Рафаель»: воно не лише покращує травлення і «поновлює сили», але й, як і попередній засіб, лікує від холери. Оздоровити споживача покликана й «Несравненная рябиновая» настоянка, бо вона і допомагає шлунку, і заспокоює.

Ми не можемо ані заперечити, ані підтвердити «чудодійні» властивості рекламованих українською пресою минулого століття лікарських засобів, але ми переконані, що перша українська медична реклама дуже цікава і потребує подальших досліджень.

ДЕРЖАВА ЯК ОСОБА В МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ ПРО МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Юлія Козир, *к. наук із соц. ком.*

Одним із основоположних у радянській ідеології був міф про «братні народи»: українців, росіян та білорусів. Після розпаду Радянського Союзу цей міф почали згадувати в українських мас-медіа все частіше в іронічному, навіть саркастичному сенсі. Однак це не означає, що нові держави відмовилися від метафоричних образів одна одної. Міф про братні народи будується на осмисленні міжнародних відносин за аналогією з міжособистісними, тобто на персоніфікації. Як пише З. Кьовечеш, персоніфікація – це онтологічна метафора, заснована на здатності людини надавати людських якостей неживим істотам [3]. Такий спосіб допомагає людині осмислити складні явища, надавши їм конкретної форми у своєму уявленні.

На думку В. Ліппманна – одного з перших теоретиків масової комунікації, які наголошували на важливості персоніфікації як засобу осмислення складної реальності: «Ми схильні персоналізувати множини та драматизувати відносини. Світ у наших головах репрезентований чимось на зразок алегорії. За винятком хіба що видатних умів... Найглибшим із усіх стереотипів є стереотип приписування людської природи неістотам та збірним поняттям» [1]. Як переконує В. Ліппманн, ми не можемо оперувати величезним обсягом знань в один момент. Назва держави – це приклад того, як

величезна кількість фрагментів знань, вірувань, уявлень складаються в один «суперконцепт», у який входять концепти нації, її культури, мови (мов), державної влади, території, природи.

Зазвичай людина має на увазі лише один або кілька з аспектів держави, коли називає її ім'я. При цьому слухачу або читачу не завжди вдається правильно зрозуміти, що мав на увазі мовець. Через те виникає можливість різночитань, непорозумінь і навіть маніпуляцій (якщо слухача або читача вводять в оману свідомо).

Цікаву дискусію про «державу-як-особу» порушив теоретик міжнародних відносин А. Вендт [5]. Він доводив, що держава – це реальна (фізична) особа, оскільки люди в ній об'єднані спільними цінностями та цілями. Таким чином держава може діяти цілеспрямовано, умисно, а цілеспрямовану, умисну дію А. Вендт і розглядає як ознаку особистості. Такий підхід називається реалістичним баченням держави. Дискусію підтримали інші науковці, і з часу публікації А. Вендтом своєї статті, у сфері науки про міжнародні відносини з'явилося багато праць, присвячених онтологічному статусу держави. Однак цікавим аспектом може бути вивчення інтерпретації держав як дійових осіб у мас-медійних наративах. Тобто дослідження не того, чим є держава онтологічно, а того, як вона репрезентована в мас-медіа.

Підрахунки (наприклад, П. Твардзіша [4]) свідчать, що в мас-медіа держави персоніфікуються не настільки часто, як здається на перший погляд. Однак навіть та незначна частка (3% за П. Твардзішем) важлива для сприйняття аудиторією, оскільки активізує процеси формування ставлення.

Уявляючи держав як осіб аудиторія, можна припустити, приписує їм специфічні риси характеру, звички, намагається зробити їх передбачуваними в діях та намірах. Звичайно, ця передбачуваність оманлива, однак вона дає людині можливість відчутти підґрунтя для міркувань. Припускаємо, що і журналісти, і аудиторія «вписує» держав-дієвих-осіб у єдиний наратив (як його визначав Дж. Брунер [2, с. 70]) міжнародних відносин.

У мас-медійному середовищі продовжують формуватися й відтворюватися персоніфіковані уявлення про відносини між державами. Перспективним напрямом, на нашу думку, є дослідження спостереження за персоніфікаціями України, Росії, Євросоюзу та США, оскільки відносини між цими суб'єктами сьогодні подаються в мас-медіа як найбільш важливі для майбутнього України.

Список літератури

1. Липпман У. Общественное мнение ; Пер. с англ. Т. В. Барчуновой ; Редакторы перевода К. А. Левинсон, К. В. Петренко. / Уолтер Липпман. – М. : Институт Фонда «Общественное мнение», 2004. – 384 с.
2. Bruner, J. Self-making and world-making / Jerome Bruner // Journal of Aesthetic Education. – 1991. – 25.1. – P. 67–78.
3. Kövecses, Z. Metaphor : A Practical Introduction / Zoltan Kövecses ; exercises written with Szilvia Csábi ... [et al.]. – 2nd ed. – New York, NY : Oxford University Press, 2010. – 376 p.
4. Twardzisz P. The Language of Interstate Relations: In Search of Personification / Piotr Twardzisz. – Hampshire : Palgrave MacMillan, 2013. – 256 p.
5. Wendt, A. (2004). The state as person in international theory / Alexander Wendt // Review of International Studies. – 2004. – 30 (02). P. 289–316.

«СВОЄ» І «ЧУЖЕ» У МАЛІЙ ПРОЗІ ЛЕСІ ВЕРХОВИНКИ

Жиленко І. Р., *докторант*

В український літературний простір, починаючи з 90-х років минулого століття, повертаються імена письменників, які з різних причин опинилися поза увагою науковців. Серед них – письменниця з Галичини Леся Верховинка (справжнє ім'я – Лагодинська-Кучковська Ярослава-Олександра; 1903–1936), яка після поразки визвольних змагань опинилася в еміграції. Її життя і невелику, але різножанрову, мистецьку спадщину досліджують М. Гнатюк, О. Жарівський, Л. Залеська Онишкевич, Т. Бикова та інші. У 2013 році до 110-річчя від дня народження Лесі Верховинки з участю її дочки Оксани була видана книга «До Делятина на крилах мрій», серед різноманіття жанрів у якій вагоме місце займає мала художня проза [1]. Дослідники підкреслювали, що великий вплив на письменницю справила творчість В. Стефаніка, М. Черемшини, Лесі Українки [2, с. 20; 4, с. 424]. Наставником її був відомий на той час письменник, перекладач Остап Грицай [3, с. 6]. Серед особливостей поезики малої прози письменниці професор М. Гнатюк вказує на «характерну для авторки теплоту», «психологічну переконливість, точність деталей» [2, с. 20; 3, с. 9].